

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 616/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], obaja bytom [REDAKČIA], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., Niťová 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Katarína Almášiová, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 294/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], obaja bytom [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovatelia“), v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 294/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi napadnutého konania v procesnom postavení žalobcov, v ktorom sa domáhajú vyslovenia neplatnosti právnych úkonov v súvislosti s uzavretou úverovou zmluvou. Svoje námietky koncentrujú do dvoch rovín, do porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré odôvodňujú nesprávnym postupom okresného súdu, ktorý im neposkytol ochranu ich právam, a v tomto smere poukazujú aj na negatívne rozhodnutia všeobecných súdov o ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ako aj neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu, ktorá zasahuje do ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z ich argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovatelia v závere svojej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKČIA], [REDAKČIA], bytom [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA], bytom [REDAKČIA], na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKČIA], [REDAKČIA], bytom [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA], bytom [REDAKČIA], [REDAKČIA]

██████████, na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky porušené bolo.

3. Okresnému súdu Bratislava II sa prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 17C/294/2013 konať bez zbytočných prieťahov.

4. ██████████ sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 10 000,- eur (slovom desaťtisíc eur) a ██████████ sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 10 000,- eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť im do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť ██████████ a ██████████ ██████████ trovy právneho zastúpenia v sume 1005,78 eur (slovom tisícpäť eur a sedemdesiatosem centov) na účet ██████████ ich právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Almáši Gabriel, spol. s.r.o. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd sa v prvom rade zaoberal nedostatkami petitu sťažnosti, v ktorom sťažovatelia žiadajú vysloviť porušenie ich označených práv, avšak bez toho, aby určili, či k porušeniu ich práv malo dôjsť postupom alebo rozhodnutím, bez toho, aby identifikovali porušiteľa, ako aj označili napadnuté konanie jeho spisovou značkou (bod 1 a 2 petitu sťažnosti).

Uvedené platí najmä o namietanom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré nie je možné ani dodatočne bez pochybností interpretovať, proti komu sťažnosť smeruje, v akej veci a čím mali byť porušené práva (postupom, zásahom alebo rozhodnutím).

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Pretože predmetná sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce určitý a vykonateľný petit, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že pokiaľ sťažovatelia zamýšľali namietat' porušenie týchto práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, keďže je nesporné, že napadnuté konanie nie je skončené, že už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (účinnom do 30. júna 2016, m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Rovnako v súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Z uvedeného vyplýva, že ústavnou kompetenciou ústavného súdu nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného alebo skutočného pochybenia všeobecných

súdov v dosiaľ neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. Každý iný postup by neprípustne rozširoval jeho kompetencie a vo svojich dôsledkoch z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (obdobne IV. ÚS 233/2011).

Ústavný súd preto akceptujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax a v neposlednom rade aj pod vplyvom rešpektovania princípov minimalizácie zásahov do rozhodnutí všeobecných súdov mohol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietnuť aj pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie, keďže je nepochybné, že napadnuté konanie nie je právoplatne ukončené.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej namietali, že okresný súd porušuje ich základné právo na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti v spojení s bodom 3 petitu sťažnosti je možné ustáliť, že sťažovatelia namietajú porušenie týchto práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, keďže žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napadnuté konanie podľa ich vyjadrení začalo 8. novembra 2013.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je považovaná sťažnosť za zjavne neopodstatnenú vtedy, ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietáhmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Ústavný súd v súvislosti s napadnutým postupom okresného súdu vychádzajúc z informácií sťažovateľov konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý vykonal štyri pojednávania (25. septembra 2014, 15. januára 2015, 19. februára 2015 a 5. mája 2015), pričom na poslednom pojednávaní vo veci rozhodol rozsudkom, proti ktorému sťažovatelia podali úspešne odvolanie a vec sa po zrušení prvostupňového rozsudku z 5. mája 2015 vrátila okresnému súdu (podľa prezentačnej pečiatky na kópii zrušovacieho uznesenia, pozn.) 28. septembra 2016, majúc na pamäti to, že sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 10. mája 2017, neindikuje, že napadnuté konanie (s prihliadnutím na celkovú jej dĺžku pred okresným súdom, pozn.) sa vyznačuje prietáhmi v takej intenzite, na základe ktorej by bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, preto ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (podobne napr. I. ÚS 96/2011, III. ÚS 541/2011, III. ÚS 7/2015).

K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v sťažnosti nezaoberal.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2017